

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 11. Vtrumne Carolus M. habuerit supremam potestatem in
convocandis & moderandis Concilijs?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

Lib. II. Caput XI. De potestate Caroli M. in convocandis Conciliis. 269
mines, esset jus eligendi Episcopos. *Quid multis? si Paulus hodie viveret, non improbare opino presentem Ecclesiam statum. Jam ante multo sapientius Augustinus: Insolentissima est insania, disputare an faciendum sit, quod universa observat Ecclesia. Solum hæreticorum est, judicium suum anteferre judicio universalis Ecclesiæ.*

C A P V T X I.

Utrumne Carolus M. habuerit supremam potestatem in convocandis et moderandis Conciliis?

Utrumque asserit Nifanius, ex communi hæreticorum odio in Pontifices & Episcopos, tam simul injurius in religiosissimum Imperatorem Carolum M. cui hæresin suam affingit, quam impudens in mentiendo. Ita enim scribit: *Carolus M. non solum habuit jus in convocandis Conciliis provincialibus, sed etiam in œcumenicis.* Deinde quæ altera pars est hujus assertionis: *Carolus, inquit, sicut habuit supremam auctoritatem indicendi Concilia, ita & moderandi; & quod consequens esse vult, etiam judicandi tanquam supremum Ecclesiæ caput: nam eo potissimum refert, quæ tot corruptis Conciliorum, & tot falsis scriptorum testimonijs, hic more suo accumulatur. Possem ego uno Caroli M. testimonio omnem hanc mendaciorum machinam evertere: Nam in Capitulis ab Hadriano Papa per Ingilramum Mediomatricum Episcopum ad Carolum M. missis, (tom. 18. Concil. General.) & à Carolo M. per universam Franciam promulgatis, receptisque, can. 13. qui deinde canon lib. IV. addit. cap. 12. à Carolo approbatus, in eo ita Carolus: Nullus Episcopus, nisi Canonice vocatus, & in legitima Synodo suo tempore Apostolicâ auctoritate convocata, cui jussione Domini, & meritis B. Petri Apostoli singularis congregandorum Conciliorum auctoritas, ac sanctorum Canonum, ac venerandorum Patrum decretis, multipliciter privata tradita est potestas; si aliter præsumptum à quibuslibet fuerit, in vanum deducatur*

LL 3

quod,

quod egerint. Vides, ut hîc Carolus singularem auctoritatem congregandorum Conciliorum quorumcunq; non Imperatori, sed Apostolice sedî tribuat, & mox causam hujus rei reddat: *Quoniam*, inquit, *eadem sedes, testante veritatis voce, Primatum obtinuit; nec prima diceretur, si aliam super se haberet: quæ est etiam caput omnium Ecclesiarum, a quo omnes sumptum originem: Primatum enim non Synodalibus, aut aliquibus commentis meruit institutis, sed Domino largiente, qui ait: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Tam multa ex Capitularium libris, & Scriptoribus coacervas, quare hoc Caroli testimonium suppressis, in quo Catholica est Caroli M. confessio, & jugulum tuæ hæresis? Sed nunc singula quæ adfers expendamus.

I. Concilia de quibus agis, alia sunt *Oecumenica* sive *generalia*; ad quæ vocantur totius orbis Episcopi, quibus præsidet Pontifex, aut alius ejus nomine. Ea *Oecumenica* Concilia, quæ legitima habentur, cum postremo Tridentino, octodecim fuere. Alia deinde *Nationalia*, ad quæ conveniunt Archiepiscopi, & Episcopi unius regni vel nationis, quibus præest Patriarcha vel Primas, quæ subinde etiam *Universalia* vocantur, non tamen absolute, ut *Oecumenica*. Alia sunt *Provincialia*, ad quæ conveniunt tantum Episcopi unius Provincie, atque his præest Archiepiscopus seu *Metropolitanus*; & hujus generis multa sunt in tomis Conciliorum. Alia *Diocesana*, in quibus tantum conveniunt Prælati & Presbyteri unius Episcopatus; atque ijs præsidet Episcopus suæ diœcesis. His positis:

II. Falsa est assertio Nifanij, Carolum M. habuisse supremam potestatem convocandi *Concilium Oecumenicum*, in eoque supremam auctoritatem moderandi & judicandi exercuisse: cum ejusmodi *Generale Concilium* nullum sit habitum Carolo vivente, præter *Nicenum II.* Anno 787. de cultu Imaginum, adversus iconomachos, & iconoclastas: atque id *Concilium* cum *Nicae* sit convocatum, celebratum est in *Orientali* imperio, Constantino & Irene imperantibus. *Suprema illa potestas* convocandi Carolo M. attribui non potest, in alieno Imperio: quando inter ceteras causas, quare ex auctoritate & consensu Pontificis simul communicata sit potestas convocandi Concilia, hæc erat: quod in Imperiali aliqua urbe id fieri oportebat, ad quod Imperatoris hîc consensus requirebatur, & ipsi Imperatores pro bono Ecclesiæ & concordia religionis id peterent; &

rent; & huic Concilio Oecumenico, ut tu fingis & somnias, non praesedit Constantinus, aut Irene mater ejus foemina, sed Hadrianus Pontifex per Legatos & Vicarios: ut statim primâ actione, & in fronte Concilij exponitur, & in septem actionibus repetitis, qui etiam ante Tharasium Constantinopolitanum Patriarcham collocantur. Aut tu ergo mendax es, aut Concilium falsitatis damnari debet. Accedit, quod post ccc. Episcoporum nomina, qui cum Tharasio Constantinopolitano Patriarcha interfuerunt, memorentur praesentes fuisse Petronius Proconsul, Theophilaetus Comes Imperialis, & Joannes Regius quaestor ararij militaris. De Imperatore Praeside praesente, ut tu fingis, nulla mentio.

III. Principium, quod Nifanius hic cum suis, ex suâ hæresi statuit, falsissimum est: docent enim à primo Concilio Nicano, Imperatorum fuisse convocare Concilia, iisque pro supremâ in Ecclesiâ potestate praesidere, & sententiam ferre de rebus fidei: idcirco id etiam Carolo M. attribuendum esse. Rationes quoad primam partem evidentes sunt.

I. Ex scriptura: Christus in caelum ascensurus non Tiberio Caesari, sed Petro, ejusque Successoribus commisit gubernandam Ecclesiam, pascendasque oves; Joan. 21. *Pasce oves meas*. Quas inter oves, etiam *Caesares & Principes* comprehenduntur, ut SS. Patres, & res ipsa docet: non igitur *ovium* est congregare *Pastores*, sed *Pastorum oves*. Hinc Azorius p. 2. lib. 5. c. 10. certi juris esse docet, penes Imperatores & laicos nullum esse jus & auctoritatem convocandi Episcopos, vel ad generale, vel ad provinciale Concilium, tractandique res fidei & morum, ut dist. 96. can. 1. & seqq. dist. 17. c. 2. habetur. Quidquid verò Imperatores hac in re fecere, id totum auctoritate & consensu Romanorum Pontificum est factum, 2. q. 5. c. *Mandastis*. Quando etiam ipsi Imperatores à Romano Pontifice Concilia petebant ad hæreses comprimendas, uti ex Bellarm. Baronio, Azorio, aliisque Ecclesiasticis Scriptoribus discere potes.

II. Ejus est indicare Concilium Oecumenicum, qui potest ex toto Orbe, pro amplitudine spiritualis jurisdictionis & potestatis, congregare omnes ad Concilium generale; id verò non est in potestate Imperatoris, quæ nunquam totum orbem Christianum complexa est: idque maxime valet, postquam Imperium divisum est in Orientale & Occidentale. Sanè Caroli M. potestas, non ultra Occidentis Imperium se extendit, nec per omnia quidem regna Occidentis, ut Hispaniæ, Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ,

Hiberniæ, ex quibus tamen regnis Episcopi ad Concilium generale convocandi erant. Deinde si Imperatorum hoc est, etiam hoc Imperatricum erit, quales Pulcheria & Irene, cum solæ imperarent, fuere. Quàm verò absurdum sit, dicere Christum suas oves mulieri commisisse pascendas, pro supremâ in Ecclesiam potestate. Capax est mulier jurisdictionis politicæ, non tamen Ecclesiasticæ & Spiritualis. Ecce, quò vos hæres vestra abducit?

III. Primatis est convocare *Nationalia Concilia*, Archiepiscopi *Provincialia*, Episcopi *Diocesana*; ut pòst vel ex ipsis Caroli M. decretis ostendam: Ergo Pontificis erit, pro supremâ potestate in totum orbem Christianum, convocare *Oecumenica Concilia*. Id si Imperatori permittitur, etiam Regi in regno suo, Duci in provincia, & Magistratui civili in suo territorio permittendum erit: quòd sanè inauditum est in Ecclesia; quantumvis tu multa in hanc rem facta Regum in speciem adducas, ut ex Imperatore Pontificem, ex Rege Primatem, ex Duce Archiepiscopum, ex Principe vel Consule Episcopum, insanâ metamorphosî efficias.

IV. Id asseritur in Concilio *Nicano*, *Constantinopolitano*, *Lateranensi*, Pontificum veterum decretis, & SS. Patrum sententijs, de quibus fuisse Bellarminus, alijque scriptores.

Contrà Nifanius nobis adducit multa Concilia Oecumenica, quæ referuntur ab Imperatoribus congregata, in quo tota ejus farrago scriptiõis versatur: nec aliud ferè adfert, quàm quod Calvinus, Magdeburgenses, alijque hæretici scriptores attulere, ex quorum scriptis hæc ejus rapsodia est. Verùm hæc Bellarminus, alijque jam satis refutarunt; nec ultra evincunt vestra argumenta, quàm quòd auctoritate Pontificis aliquando concessum sit Imperatoribus, convocare Concilia; idque ob has causas: tum quòd Imperatoria lex adhuc valeret, quæ prohibebat conventus fieri sine Imperatoris auctoritate; tum quòd in aliquâ Imperatoris urbe conventus ille Episcoporum fieri deberet; tum quod multi sumptus & subvectiones Episcoporum poscebantur Imperatorum liberalitate. Quemadmodum Constantinus M. tempore Concilij Nicani, omnes Episcopos suis sumptibus aluit. Demum etiam Principibus ob has aliasq; causas permissum non modo convocare Concilia, sed ijs quoque interesse, ut suâ auctoritate securitatem præstarent, & quæ in Con-

cilij

cilijs decreta erant, juvarent, quò expeditius ad effectum venirent. Quò spectant illa, quæ tam inani plausu refers de Carolomanno, Caroli M. patruo, de Pipino Rege, atque de ipso etiam Carolo M. sed de his infra agendum explicatius. Tandem desine è scrutario foro antiquas & putridas merces venales exponere. Hæc quæ adfers, centies recocta, centumq; libris explosa sunt.

Unum ego vicissim à te audire vellem, an in vestra Lutherana Ecclesia Concilium Oecumenicum & generale convocari possit? qualia tam multa legis à Spiritu S. congregata in Ecclesia Catholica; dummodo intelligas, quid sit Oecumenicum Concilium? ad quod primò requiritur, ut Ecclesia illa, in quâ convocatur, sit Catholica & universalis, seu Oecumenica; quod de vestra ecclesia Lutherana nunquam præstabitis.

Secundò, ut qui convocat Concilium illud, habeat potestatem convocandi Episcopos ex toto orbe Christiano; nec illud præstare potestis. Imò nec Regem aut Principem sæcularem potestis exhibere, qui pro suâ potestate *nationale Germaniæ Concilium* convocare possit.

Tertiò, ad Concilia celebranda requiruntur Episcopi, qui iudicium munere fungantur: hinc in omnibus Conciliis illa Episcoporum multitudo, nec ullum unquam Concilium sine Episcopis fingi potest. Apud vos Lutheranos autem, ne ullus quidem verus Episcopus cum potestate Ordinis & jurisdictionis repertus est. Hinc defectu jurisdictionis, ne Concilium quidem diocesenum apud vos convocari & haberi potest: quapropter nec à vobis ulla Ecclesiæ legitima ordinatio, minus verò certa in controversijs fidei decisio fieri potest. *Spiritus enim Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.* Meræ Lamiæ, Nisani, apud te habitant, quæ domi cæcæ, foris omnia videre, carpere, & corrigere volunt.

Quartò, altera quoq; pars tuæ assertionis, quâ Carolum M. & ceteros ante ipsum Imperatores, cum *Calvino* Conciliorum præsides & iudices facis, falsissima est. Constat id primò, ex Concilio Apostolorum Act. 15. in quo Petrum præsedisse affirmat D. Hieron. epist. ad Augustinum, cujus sententiam ceteri secuti sunt: Eò & in hoc Concilio forma cæterorum præscripta est. Secundò, ex eminentiâ & amplitudine potestatis, quâ Christus Petro & successoribus oves suas pascendas commisit, Joan. 21. Tertiò, ex traditione & praxi Ecclesiæ, quæ hic certa re-

M M

gula

gula esse debet. Hinc Baronius & Bellarminus octo Concilia prima generalia introducunt, ostenduntque in singulis Pontificem Romanum per Legatos ipsidem praesedissee; qui primo loco confederint, qui primi sententiam rogati, & primi ante alios Patriarchas & Episcopos subscripserint: exceptâ Constantinopolitanâ II Synodo, quod eo tempore Damasus Romae Concilium celebraret, & tam Orientis, quam Occidentis Episcopi, junctis animis Macedonium, Spiritum S. abnegantem, condemnarent. Hæc tu, cum scire deberes, fallaciter prætermittis. Cur autem Pontifices non per se, sed per Legatos praesederint, (maximè in Concilijs Orientalibus,) causas varij varias adferunt, quas apud Bellarm. leges, Falsum igitur, quod scribis, quædam Concilia, (si quidem de Oecumenicis id intelligas,) sine omni præsentia Romani Pontificis esse celebrata: falsum quoque quod scribis, Turrecrematam lib. 3. c. 11. asserere, in octo primis Concilijs nullum Papam praesedissee. Nam etsi per se non interfuerit Pontifex, interfuit tamen & praesedit per Legatos, quod Turrecremata negare non potuit.

Quod verò multo minus Imperatores & Reges, cum laici sint, Judices in Concilijs esse possint, in quibus causæ fidei & morum tractantur, & deciduntur, per se notum est: Non enim *Spiritus S. posuit Imperatores, sed Episcopos regere Ecclesiam Dei*, Act. 20. Hinc soli illi in Concilijs Judices, quæ communis Patrum & Theologorum sententia est. Non hanc auctoritatem Constantinus M. sibi vendicavit unquam, quam tu Carolo M. affingis: Nam ille in Concilio Nicæno, quod primum Generale fuit, palam professus, se ab Episcopis debere judicari, iisque subiectum esse, Ruffinus lib. 10. cap. 2. nec ausus sedere nisi in humiliore, quam Episcoporum esset, sede, & annuentibus Episcopis, Theodoretus lib. 1. c. 7. & post omnes demum Episcopos subscripsit, ut testis est Basilii Imp. in fine Synodi VIII. Quin Hosius Apostolicæ sedis Legatus in eo Concilio, scribere ausus Constantino: *Ne nobis in hoc genere præcipe, sed ea potius à nobis discere: tibi Deus Imperium commisit, nobis ea, quæ sunt Ecclesiæ, concedidit.* Athan. in 2. Apol.

Pòst, ubi Constantius Imperator, & Ariana hæresis propugnator, primas sibi partes vendicavit in Concilio; objecere se Episcopi Catholici, quos inter Athanasius Apologia 2. *Si judicium Episcoporum est, quid cum eo habet commune Imperator?* Et Hosius Episcopus de eodem: *Quis enim*

enim

enim videns eum in decernendo principem se facere Episcoporum, & iudicij præsidere Ecclesiasticis, non merito dicat: illum hanc ipsam esse abominationem desolationis, quæ à Daniele prædicta est? Et quid hoc aliud est, quàm Antichristum dixisse? aut quis alius spiritus vester, quàm huius hæretici Imperatoris exemplo, tollere supremam in Ecclesijs Pontificum & Episcoporum potestatem, & ad politicos Principes transferre? Quam in rem recole ea, quæ supra ex Conciliorum, & SS. Patrum iudicio sunt allata, de Primatu sedis Apostolicæ.

Adversus hæc non aliud profert Nifanius, quàm Imperatorū ac Regum exempla, qui Concilijs aut per se, aut per suos Legatos interfuere, id quod nemo Catholicorum negat: cū non ut Præsides & Iudices, sed ut defensores, adiutores, testes, & consij decretorū adessent; ut transgressores & contumaces pœnis corporalibus punirent. In quo etiam temporalis potestas subordinata est Ecclesiasticæ: sunt enim Reges custodes legis divinæ, non interpretes & iudices; uti Augustinus docet Epist. 48. Epist. 50. & 166. Et patet ex L. *Cunctos populos*, de summâ Trinitate & fide Cathol. & toto titulo de hæreticis, eodem Codice. Nec aliud professi sunt Constantinus M. Theodosius, Martianus, Valentinianus, cæteri que Christiani Imperatores, quorum exemplis Carolus M. toties se proficitur defensorem & tutorem Ecclesiæ.

At cætera, quæ hic attexit Nifanius de Concilio Trullano, seu Quinisexto, prorsus frivola sunt: cū Concilium illud inter illa sit, quæ partim reprobata, partim probata sunt; quæ super re Bellarm. c. 7. Turianus lib. de VI. Synodis, Baronius, & alij. Quemadmodū & alia Concilia prorsus sunt reprobata; quale est Constantinopolitanum sub Leone Isauro, & Constantinopolitanum sub Constantino Copronymo, utrumque verò iconomachorum fuit adversus sacras Imagines abolendas. Hisce ac similibus Concilijs præsidere potuerunt Imperatores hæretici, quia pseudosynodi fuerunt hæreticorum: quales & vestræ fuerunt Synodi, in quibus tantum potestatis habent Reges & Principes vestræ religionis, quantum vos Superintendentes & prædicantes: quando apud vos nulla est vera Ecclesia, nec potestas sacra, nec spiritualis jurisdictio. Dicimus enim cum Cypriano, Epist. 6. *Schismaticos & hæreticos nihil habere juris & potestatis in Ecclesia*: inde profanorum & laicorum conciliabula sunt, non Concilia Episcoporum.

MM 2

Unde

Unde denuo unum hic mirari subit, & reponere tibi. Legis enim tot Concilia generalia, tot Nationalia, tot Provincialia, à primo Nicæno in Ecclesia esse celebrata per Orientem & Occidentem, per Asiam, Africam, & Europam, quæ tot Conciliorum tomis continentur: ac nullum ex his Concilijs legis sine Episcoporum conventu, eorumque decretis & subscriptionibus. Hinc in omnibus Concilijs legis nomina *Episcoporum* subscripta, in nullo verò nomen *Superintendentis*, vel ut alij apud vos vocari volunt, *Superattendentis*; nullum *Predicantis* nomen scriptum legis, sed ubique *Episcopi* nomen, & locum Sedis & diocæsis Episcopalis. Jam verò dum vestras synodos revolvo, cum primis que *Wittenbergense concilium*, quod vos Lutherani generale dicitis, CCC *pastorum*, præfide *Luthero*, anno MDXXXVI. congregatum; in eo nullum ego *Episcopum* reperio, sed tantummodò *Predicantem*, & *profanam maritorum* & *patrum turmam*. Par est ratio de synodo *Dordrechtanâ*, quam *Calvinistæ* rigidiore, & *Gomoristæ* congregarunt adversus *Arminianos*, molliiores & meliores *Calvinistas*. In hac synodo, quam *Nationalem* illi esse volunt, nullum denuo *Episcopum* reperio, præter unum ex Anglia, qui tamen nec ex Calvinistarum, nec Puritanorum, sed Protestantium Anglorum secta fuit *scenicus Episcopus*. Quæ ergo infania hujus sæculi, contra omnem antiquitatem, consensionem, & veritatem orbis Christiani, Concilia sine Episcopis celebrare? Sanè præsci hæretici, quos inter Arian, Donatistæ alijque, in hoc genere multo conformius cum antiqua Ecclesia, multoque sapientius, & tolerabilius se offerunt, quòd apud eos Concilia Episcoporum reperiantur; cum ne ullum quidem *Episcopum* vos representetis, vel ex nomine etiam *Episcopi*, quod simul cum potestate Ordinis & Jurisdictionis ab ortu Lutheri proscripsistis. Quam nunc Ecclesiam apud vos esse credam, quando *Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei*? Nisi ut supra præscos etiam hæreticos insanire vos dicam. Adeo enim sine Episcopis Ecclesia esse non potest, ut *Cyprianus* dixerit: *Ecclesiam esse in Episcopo, & Episcopum in Ecclesia*. Ut vel hic Episcoporum defectus, nullam apud vos Ecclesiam veram unquam fuisse, certò vincat. Similia hic deberes expendere, qui tot fallacijs & mendacijs Catholicis illudere quæris perperam adductis Conciliorum locis, qui pro *Episcopolarum Superintendentis* induisti, & *Doctorem* te venditas, cum impostor sis.

CAPUT XII.